

Ooit de Milky Way onder de dichters genoemd (light verse, dat kan er altijd tussendoor), heeft Ingmar Heytze (Utrecht, 16 februari 1970) ook nog andere dan humoristische gedichten in zijn repertoire; de poëzie in zijn debuut *Alleen mijn kat applaudisseert* varieert van droefgeestig als een Snickers tot dubbel als een Raider. Na de Kees Boekeschool in Bilthoven te hebben doorlopen, is hij nu student Algemene Letteren aan de Universiteit van Utrecht. Als podiumdichter draagt hij oa. samen met het Garagedichters-collectief voor in het gehele land. Daarnaast is hij medewerker van het literaire radioprogramma 'De Werktitel' op de stadsomroep van Utrecht.

Enkele gedichten uit deze bundel werden eerder gepubliceerd in de VPRO-Gids, Vrij Nederland, Het Parool, Club Veronica, Utrechts Nieuwsblad en Café Cahier 1989 van de stichting J.H. Leopold.

Hij won in 1987 de jeugdfinale van het Zondagsdichtersconcoors in de Nieuwe Kerk te Amsterdam en kreeg een eervolle vermelding bij de George Orwell-Literatuurprijs in 1989.

Ook na lezing van deze bundel mag het duidelijk zijn: Ingmar Heytze heeft heel wat in zijn Mars.

GEDICHTEN

INGMAR HEYTZE ALLEEN MIJN KAT APPLAUDISSEERT

Literaire Lift Serie 6

INGMAR HEYTZE

ALLEEN MIJN KAT APPLAUDISSEERT

Stichting LIFT

Deze uitgave is verzorgd door Stichting LIFT, Donker Curtiusstraat 7-318,
1051 JL Amsterdam, en is mede mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van
het Ministerie van WVC.

© 1989, Stichting LIFT Amsterdam
© 1989, Ingmar Heytze (gedichten)
november 1989

tekening omslag voor: Barbara Veger
foto omslag achter: Hans Heytze

Vormgeving: Rini Scheffers
Druk: Nivo, Delft
Zetwerk: Rini Scheffers en Perscombinatie Producties Amsterdam

Redactie: Rini Scheffers, Marinus van der Marel, Luuk van Zutphen en Karel Grazell

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van
druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

ISBN 90 71232 10-7
ISSN 0922-9655
NUGI 310

1989
Stichting LIFT Amsterdam

Litteraire Lift Serie 6

INHOUD

WELKOM	9
LEZEN	10
TE WATER	11
DE EERSTE DE BESTE	12
WILHELMINAPARK	13
ALLEEN	14
VULGAIER	15
5 'HAIKU'	16
VERLEGEN	17
DIE-HARD	18
HISTORY CITY	19
GENESIS	20
SHOCKHERAPIE	21
WILDE NACHT I	22
WILDE NACHT II	23
VOOR JOU	24
AMATEUR	25
IN MEMORIAM	26
FLORA & FAUNA	27
ANGELIQUE	28
HERFSTWANDELING	29
VRAAG	30
DIEPE GEDACHTE	31
POSTKANTOOR	32
ZONDER TITEL	33
UITWUIVEN	34
TOT ZOVER DIT BESTAAN	35
EEN ONTMOETING	36
ZIELIG	37
TROOST	38
ZOON	39
FILOSOOF	40
GYMLES	41
NA HET OPTREDEN	42
AUTOBIOGRAFIE	43

WELKOM

Ik woon in een landhuis
waardoor je kan dwalen
vertel je verhalen
bij elk schilderij

je bent hier beschermd
tegen wolven en duister
er is hier een lamp
volg zijn heldere vlam

kom mee; in dit huis
is een bibliotheek
met een eiken fauteuil
bij het knappende vuur

en kijk: in dat boek
op de onderste plank
dit gedicht
alsof ik al wist dat je kwam

LEZEN

Mijn boeken zijn meer
dan gebundeld papier
zoveel meer
dan een paar glazen inkt
op dood hout

het zijn stemmen
die nimmer
de stilte doorbreken

ruisende werelden,
plaatsen van rust

het zijn bomen
die weer zijn begonnen
te spreken

TE WATER

Het had flink gevroren die nacht
balend stonden we in de mist
ik om het rotweer, zij omdat ze wist
dat uitmaken haar sterkste kant niet was

het had flink gevroren die nacht
ze praatte over vriendschap en trouw
maar aan haar blik van brekend glas
wist ik al wat ze zeggen wou

en toen ze weg was, sprong ik in de gracht.
Het had flink gevroren die nacht.

DE EERSTE DE BESTE

Hij concentreerde zich
als een krankzinnige
en het zweet liep van zijn rug
precies op tijd
sloeg hij de ogen op

1 minuut 59

het hele stadion sprong op
en Mart Smeets
kreeg een lichte attack

het wereldrecord indoor-dodenherdenken
met één seconde verbeterd

WILHELMINAPARK

Alleen in het park nu
jouw wereld ontkomen
en achter het zoeken
twee punten gezet.
Alleen met de eenden
de zwijgende bomen
het park is zich zeer
van zijn grootsheid
bewust.

Verder de bejaarde man
een bankje verderop het pad
ik geef zijn ogen
niet graag de kost:
zo grijs en getekend
zo lang al verleden
om mij te zien huilen
op die bank in het park in de zon

ALLEEN

Nog weken nadien
vind ik jouw jaren
in mijn bed

een huilbui
bij iedere
die ik zie

godzijdank
knipten we onze nagels
nooit samen

VULGAIR

Ik stond op de plee
en ik keek naar mijn schoenen
en dacht:
Hè bah, wat een viezigheid

Ja,
soms moet je pissen
en soms moet je niezen
maar doe dat nooit
tegelijkertijd

VIJF 'HAIKU'

Dit is heel erg diep
lees tussen de regels door
mooi hè, al dat wit

De regels zijn leeg
en ik giet er wat inkt in
het gedicht is klaar

Pavlov-reactie
bij het zien van wit papier:
alweer een haiku

Leve de haiku?
Ik zie er niet zoveel in
genoeg geluld nu

Ik was zo bedroefd
toen kwam jij in mijn leven
en nou wil ik dood

VERLEGEN

Alleen aan tafel tegenover
het meisje dat leest in een geheim:
de zaal verstomd van hogerhand.

Loop dan in stilte op haar af
maak tien excuses voor je bestaan
haal een bos bloemen uit de lucht
en zij slaat nog een bladzij om:

daar praat men weer en lacht men weer
en rinkelt borden en bestek.

Het is zo vele jaren later
niet het meisje dat als eerste
opstaat en de uitgang zoekt

DIE-HARD

Hij stierf
in het harnas

was me dat lachen
bij de crematie

HISTORY CITY

Ruggelings tegen de rijrichting
zit ik in de voortrazende trein
die te vroeg in plaats van op tijd wilde zijn
en ik strooi met de verzen die ik verzin

ik kijk naar de bruin beslagen ramen
en snelheid raakt haar betekenis kwijt
zwart-wit ga ik steeds verder terug in de tijd
langs gestreepte bomen met vergeten namen

razendsnel word ik teruggevoerd
naar de stad die ik van vroeger ken
waar ik mezelf niet tegenkom
waar ik nog niet geboren ben

GENESIS

En op zaterdagmorgen
spijker in zijn kop
van vrijdagavond,
schiep God de mens

dit verklaart veel

SHOCKTHERAPIE

Ze komen op schoenen van bordkarton
traag, door de witte wanten winter
bloemen en chaos in mijn gedachten
de doos van Pandora opent zich:

zonlicht.
Een opengaande deur.
een streepje geel met stof erin.

Ik val aan.

Wie volgt mij.

Antarctica starts here.

Ergens rumoeren van een feest
doktoren achter onbreekbaar glas
en ik, ik ben hier nooit geweest
ik ben vergeten
die ik was

WILDE NACHT I

Ik ging slapen in mijn kleren
en werd wakker in de hare

WILDE NACHT II

(voor Cliff Richard)

Ik ging slapen in mijn kleren
en werd wakker in de Here

VOOR JOU

Ik weet niet
waarvandaan het komt
dit schreeuwen
van papieren daken

de vreemde drang
om steeds te zeggen
wat ik denk
of denk te zijn

maar als jij het bent
begroet deze regels
schud stiekem
het papier de hand

als jij het bent
is het slechts drukinkt
dat ons scheidt
noch scheiden kan

AMATEUR

(voor de Haagse Nacht van de literatuur 1987)

Ik ben nog zo groen
ik heb tien gedichten
ik heb ze gisteravond verzonnen

was ik maar zo beroemd als Van Doorn
dan kreeg ik tenminste
consumptiebonnen

IN MEMORIAM

Mijn vader leeft.
Maar jij weet toch ook
de weg van alle vlees,
kortom daar sta ik.
Bloemen voor zijn graf.

Hij zit al klaar
eigenwijs als hij was
met een boek over mij
op de rand van de zerk.

Ik nader,
zal iets zeggen zoals:

Papa
als jij niet altijd alles
twee keer had gevraagd
hadden wij elkaar misschien
twee keer zo goed gekend

hij knikt
en slaat een bladzij om
in zijn tegendeel

FLORA & FAUNA

Mijn planten worden
bij gebrek aan water
steeds beter
in het overleven

zo hebben ze laatst
de kat opgegeten

ANGELIQUE

Je gedicht
is niet volmaakt
maar het rode haar
de bruine ogen
zachte wimpers
kuiltjes-wangen
en de frons
of je soms wat
van me aan hebt

ik ben de enige
die het weet,
van je contactlenzen

HERFSTWANDELING

Zeg mij hoe je komt
daar waar niemand zal zoeken
en zeg ik of mee mag
maar geef het geen naam

het was van kastanjes
van krakende takken
en sloffende blaren
het was van ons twee

er vluchtte een eekhoorn
ik durfde bedachtzaam
een arm om haar schouder
ze leunde van ja

we waren bijna mooi,
samen

VRAAG

Zoveel ouder
en nog weet ik niet
wat ons het meest
ontroerde

maar als het waaide
dan gingen we samen
naar het kanaal
en keken net zo lang
naar de overkant
totdat we zelf
wegdreven,
misschien dat dát

wellicht

DIEPE GEDACHTE

De dichter is sterfelijk:
het papier is kringloop.

POSTKANTOOR

Het gebouw dat zo groot
als de hele wereld was
de sfeer van marmer
mijn moeder een warme,
verstandige hand
alle mensen waren benen
alle benen hadden haast

die ene keer
dat ik zoek ben geraakt
lag ik ongeschonden
maar onder de indruk
naar de hoge koepel
te staren

ik zei:
'ik heb het zwerk gezien'

ZONDER TITEL

Je kan er donder op zeggen
dat het een rottag wordt
als je 's morgens een dichter
in je inktpot vindt

(vrij naar Jim Davis)

UITWUIVEN

Zo vroeg
ik heb de hele dag nog
om het treinstel na te kijken

in de zware versnelling
van verdriet
dauwtrappen naar huis

om me heen ontwaakt de stad

in de tuin
loop ik dwars door een web
een balende spin
verzuipt in een plas

wat is je eigen eenzaamheid
dan nog

TOT ZOVER DIT BESTAAN

Zwijgzaam opstaan
met tegenzin eten
de afwas
bouwt de keuken vol

is er nog wat
op de tv?
Dan zie ik
hoe de dag verzandt

voor ik het weet –
het is te laat
al veel te laat
om jong te zijn –

het dagboek van:
weer niets gebeurd
een nieuwe dag
vergeeld tot krant

EEN ONTMOETING

De tijd waarop de nacht verging
onwetendheid
een klein
gebaar

de tijd waarop ik jou kon zien
en nadacht hoe
en wie
je bent

de tijd waarop ik hoopte dat
jij ook...
of niet
je zegt het maar

de tijd waarop ik schreef,
ach ik
veronderstel
een stil moment

ZIELIG

Ze zat alleen
te huilen
aan zee

juichend
kozen haar contactlenzen
het ruime sop

TROOST

Iedereen
moet een keer sterven
ook de mensen
die je haat

als je alleen bent
dan moet je naar léren
alleen te zijn
dan komen ze terug

dat je niemand hebt
om van te houden
betekent niet
dat die niet bestaat

en de nacht is donker,
maar wordt verlicht
door koplampen
en straatlantaarns

ZOON

Bij de zoutjesreclame
op de tv
moest hij altijd weer
aan zijn vader denken.

Extra goedkope gezinszak

FILOSOOF

Op alle vragen
blijft het stil.

Beklagenswaardig
lang op zoek

en ieder antwoord
stelt een vraag;

hij zoekt wat hij
niet weten wil

GYMLES

Vroeger bij het touw klimmen
als de zon in strepen viel
zat ik boven in het touw
en zag de wereld dan

een beetje zoals God

en ik zag de klasgenootjes
beneden op de grond
en ik zwaaide medelijdend

dat moet je niet doen
als je in een touw hangt

NA HET OPTREDEN

Men vindt zichzelf
doorgaans alleen
terug in een razendsnel
kruipende nachttrein

koffer vol gedachten
door elkaar als smerig ondergoed.

Zolang je leeg bent
– niet op weg –
is er geen aankomst, geen vertrek,
is er geen dichter welbeschouwd.

Hoe ooit nog te stoppen?
Laten wij een station uitvinden.
Vervolgens de noodrem.

AUTOBIOGRAFIE

Tenslotte
ben ik ook maar
een speurtocht
naar de plaats
waar ik mijn pen
kan begraven

jij wil tot ook
geen woorden
vuil maken

NASCHRIFT

‘Alleen mijn kat applaudisseert’ is een jeugdzonde. De bundel verscheen in november 1989, twee dagen na de val van de Berlijnse Muur, in de inmiddels lang ter ziele Literaire Lift Serie. De titel bleek goed gekozen, want het heeft jaren geduurd voordat de Stichting Lift (thans Stichting Schrijven) de 400 gedrukte exemplaren kwijt was. Aangezien ik er zeker tweehonderd zelf aan de man heb gebracht (denk aan verjaardagen, familiefeestjes, straatverkoop op de Vrijmarkt) en er ook nog een stuk of vijftig naar recensenten moeten zijn gestuurd, is duidelijk dat het niet bepaald een publieksfavoriet was.

De Literaire Lift Serie was opgezet vanuit de behoefte om een brug te slaan tussen de top van het zogenaamde ‘tweede circuit’ (zoals ze vroeger het hele veld van amateuristische literatuurbeoefening noemden) en de ‘officiële’ literaire wereld. Dat deden ze door eenmalig een boek uit te brengen van een schrijver of dichter in wie ze geloofden. Onder deze schrijvers en dichters bevonden zich onder meer Sylvia Hubers, Luuk van Zutphen en Mariet Lems. Sommige auteurs die in de reeks verschenen zijn nog zeer actief, van anderen is niet veel meer vernomen. Er kwam vier keer per jaar een deeltje uit. Ik vermoed dat de reeks begin jaren negentig een stille dood is gestorven.

Zoals gezegd: een jeugdzonde. Ik was negentien toen dit boekje verscheen. Het was een bundeling van de beste gedichten die ik vanaf mijn vijftiende geschreven had. Enkele gedichten uit dit boekje vonden, vaak in herschreven vorm, hun weg naar mijn latere bundels. Ikzelf vond, ruim acht jaar later, alsnog mijn weg naar die ‘officiële’ literaire wereld. Misschien heeft dat niet zoveel te maken gehad met dit debuut, maar het is en blijft mijn eerste boek, ook al zeg ik desgevraagd meestal dat ik ‘De allesvrezer’ uit 1997 als mijn werkelijke debuut beschouw. Omdat ik zo af en toe nog wel eens bericht krijg van mensen die zich afvragen hoe ze aan deze bundel kunnen komen, heb ik besloten om hem op deze wijze opnieuw uit te brengen.

Dit zijn de gedichten waarmee het voor mij is begonnen. Rauw, direct, soms grappig bedoeld voor de voordracht en uiteindelijk misschien toch niet zo grappig op papier, zowel in humor als in tragiek nogal overtrokken en vol onhandig zelfbeklag. En toch: ik zou er geen letter aan willen veranderen. Dat heb ik dan ook niet gedaan bij het opnieuw intikken van de tekst. Zelfs de gedateerde opmaak en de soms wat wonderlijke omgang met hoofdletters en leestekens heb ik zo gelaten als in het origineel. Slechts één correctie kon ik niet laten liggen: de onjuist genoemde geboortedatum op de achterflap. Het is niet 19 februari 1970, maar 16. Ik heb de negen omgedraaid.